

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ
ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ
BERNARD
CUOMO

ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Οι δύο διακεκριμένοι αρχιτέκτονες έρχονται από την Θεσσαλονίκη και συστήνονται στην πόλη των Χανίων με μία πολυαναμενόμενη αρχιτεκτονική μελέτη. Αυτή της ανάπλασης του Δυτικού παραλιακού μετώπου Χανίων από την πλατεία Τάλω, την Ακτή Κανάρη έως και την οδό Πετριώφ στη Νέα Χώρα.

Ο Πρόδρομος Νικήφοριδης και ο Bernard Cuomo είναι ιδρυτές του αρχιτεκτονικού γραφείου Nikiforidis-Cuomo architects από το 1986 με έδρα τους την Θεσσαλονίκη, ενώ ξεκίνησαν την κοινή τους πορεία από την αρχιτεκτονική σχολή της Τουλούζης στις αρχές της δεκαετίας του '80. Οι αρχιτέκτονες πίσω από την μελέτη ανάπλασης της Νέας Παραλίας Θεσσαλονίκης σχεδιάζουν πάντα με αγάπη και σεβασμό στον άνθρωπο και το εκάστοτε ταπίο.

Αναλαμβάνουν δημόσια και ιδιωτικά έργα, έχουν συμμετάσχει σε πλήθος αρχιτεκτονικών διαγωνισμών, ενώ στα σημαντικότερα υλοποιημένα έργα τους μέχρι σήμερα ξεχωρίζουν το Πολιτιστικό Κέντρο και Θέατρο στη Μενεμένη Θεσσαλονίκης, η Τεχνόπολη Θεσσαλονίκης, η Ανάπλαση Νέας Παραλίας Θεσσαλονίκης και το Κέντρο Επεξεργασίας και Διακίνησης Χρηματικού (ΚΕΠΕΔΙΧ) της Τράπεζας της Ελλάδος, στην Πυλαία Θεσσαλονίκης.

Τους έχει απονεμηθεί μεταξύ άλλων το Βραβείο Αρχιτεκτονικής για την πενταετία 2004-2008 από το Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, ενώ το 2015 το έργο της Νέας Παραλίας συγκαταλέχθηκε στους 40 φιναλίστ για το βραβείο Mies van der Rohe 2015.

Επιμέλεια:
Ελπίδα Σπύρου
Αρχιτέκτων/Μηχανικός

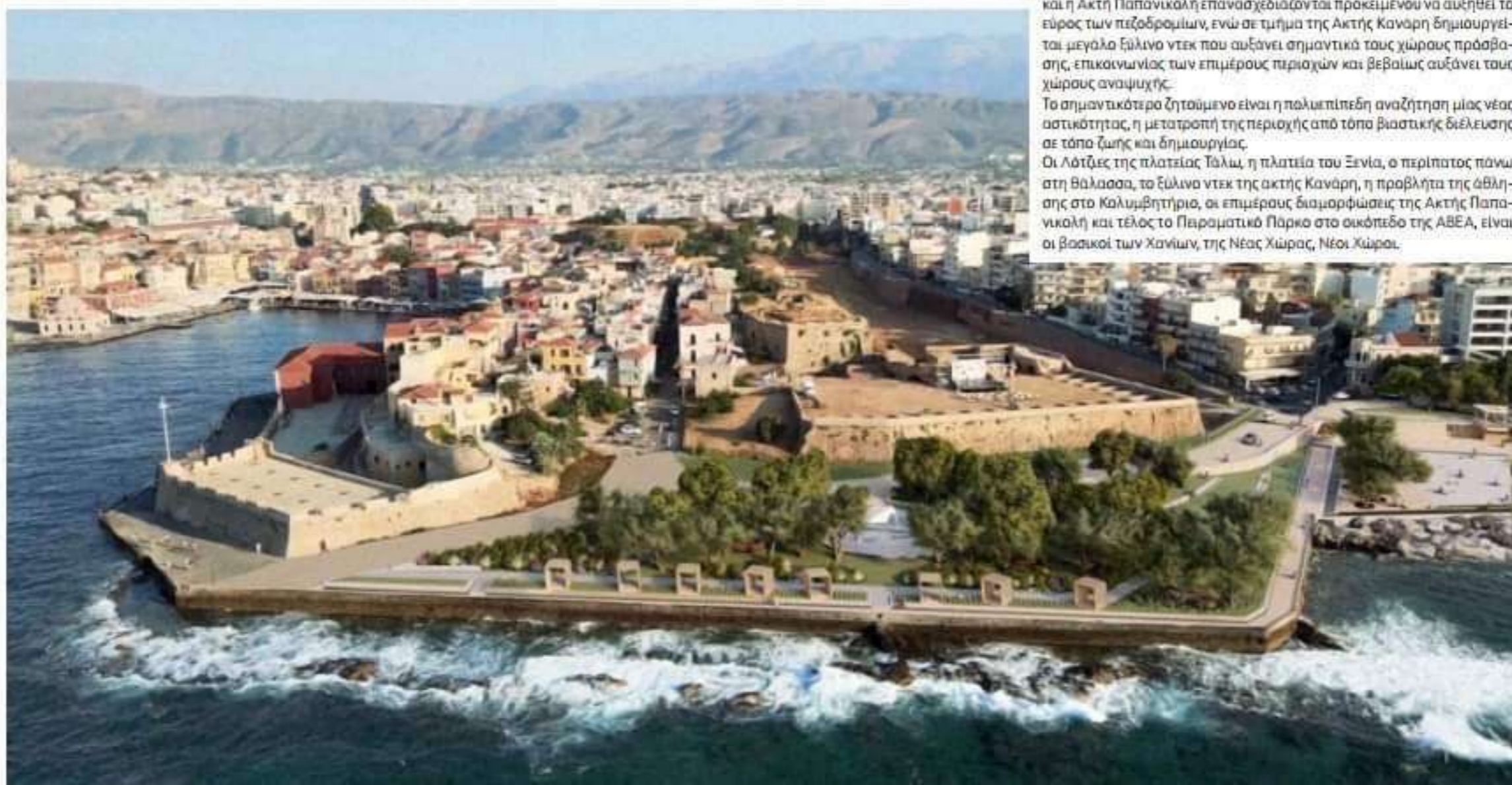

Ποια η σχέση σας με την Κρήτη;

Γεννήθηκα στα όρια του Ασταλένιου με τον Μασταμπά στο Ηράκλειο Κρήτης από γονείς που γεννήθηκαν στην Καππαδοκία. Δημοτικά πήγαίνα στην Πρότυπη Ακαδημία Ηρακλείου, έργο του Πάτροκλου Καραντινού και για όσες και όσους δεν τον γνωρίζουν, ο Πάτροκλος Καραντινός ήταν και παραμένει ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες αρχιτέκτονες. Σημειωτέον, Γυμνάσιο πήγαίνα στο σχολικό συγκρότημα της οδού Συγγρού, έργο του επίσης πολύ σημαντικού αρχιτέκτονα Θουκυδίδη Βαλεντή. Το 1968 η οικογένεια μετακόμισε στη Θεσσαλονίκη και από τότε με ένα διάλειμμα 15 ετών που σπούδασα και εργάστηκα στη Γαλλία, είμαι κάτοικος Θεσσαλονίκης. Κρατώ ισχυρούς δεσμούς με την Κρήτη, έχω οικογένεια και συχνά την επισκέπτομαι. Η Κρήτη είναι ένας μοναδικά άμορφος τόπος, έχει κάποια δύσκολα θέματα, πιστεύω ότι με το χρόνο θα βελτιωθεί η κατάσταση.

Το δυνατό σας σημείο φαίνεται να είναι η εκπόνηση μελετών δημόσιων έργων μεγάλης κλίμακας. Σε τι επίπεδο ερευνάτε την περιοχή αρχικά και ποιοι παράγοντες διαμορφώνουν την κεντρική σας ιδέα;

Από πολύ νωρίς επικεντρωθήκαμε ως γραφείο στις μελέτες μεγάλης κλίμακας κυρίως, επειδή συμμετείχαμε και διακριθήκαμε σε πανελληνίους και διεθνείς αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς. Το ενδιαφέρον μας, βεβαίως, έχει σχέση και με το γεγονός ότι είμαστε ενεργά πολίτες και ως αρχιτέκτονες επιθυμούμε και προσπαθούμε με επιμονή και υπομονή να συμβάλουμε στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στις πόλεις μας. Ο δημόσιος χώρος είναι το κυρίαρχο θέμα των μελετών μας, είναι ένα πολύ δύσκολο θέμα που όμως μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά για το παρόν και το μέλλον των πόλεων μας. Χρειάζεται μεγάλη προσοχή, όταν επεμβαίνουμε στη μεγάλη κλίμακα, οι πόλεις προϋπάρχουν, υπάρχουν και θα υπάρχουν και μετά το σύντομο πέρασμά μας και πρέπει να τις αντιμετωπίζουμε με ταπεινότητα. Το ίδιο ισχύει και για τα δέντρα, πολλά από αυτά υπήρχαν και θα υπάρχουν, εφόσον δεν τα καταστρέψουμε. Τα αρμυρίκια της Νέας Χώρας για μας θα πρέπει να θεωρούνται «ερά δέντρα».

Χανιά, Νέα Χώρα, Νέοι Χώροι. Το έργο του οποίου η μελέτη παρουσιάστηκε πρόσφατα, αναμένεται να δώσει ζωή σε ένα κομμάτι του παραλιακού μετώπου της πόλης αντικειμενικά παραμελημένο για δεκαετίες. Ποιος είναι ο βασικότερος στόχος της μελέτης σας;

Αρχικά, οφείλουμε ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ στον συνάδελφο αρχιτέκτονα, κύριο Σέγκο, που μας πρότεινε στην οικογένεια Τσιλεδάκη στην οποία είμαστε ευγνώμονες. Την περιοχή την είχαμε επισκεφτεί τα προηγούμενα χρόνια και την αγαπούσαμε πολύ. Δύο ήταν οι λόγοι, το απέραντο γαλάζιο και ο ανοιχτός ορίζοντας με τα υπέροχα ηλιοβασιλέματα και βεβαίως η αλέα με τα αρμυρίκια που δίνουν έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα. Η περιοχή μελέτης εκτείνεται από την πλατεία Τάλω και φθάνει μέχρι την οδό Πετριώφ, εκεί που ξεκινά η ανάπλαση που έγινε τα προηγούμενα χρόνια. Περιλαμβάνει την Ακτή Κανάρη, την ευρύτερη περιοχή της πλατείας Τάλω, το παλιό καφέ του ξενοδοχείου Ξενία και τον περιβάλλοντα χώρο, περιοχές περίεξ του Καλυμβητηρίου και τέλος την Ακτή Παπανικολή.

Η σημερινή κατάσταση αυτού του τμήματος του Δυτικού Παραλιακού Μετώπου της πόλης των Χανίων είναι ιδιαίτερα υποβαθμισμένη, οι πεζοί την διασχίζουν βιαστικά, στριμωγμένοι σε στενά πεζοδρόμια με πολλά εμπόδια. Ταυτόχρονα, τίποτα δεν τους κρατά στην περιοχή, επειδή δεν υπάρχουν οι αναγκαίες υποδομές και ο απαραίτητος αστικός εξοπλισμός.

Αναμορφώνουμε την πλατεία Τάλω προκειμένου να αυξήσουμε τους χώρους πρασίνου και να εγκαταστήσουμε χώρους περιπάτου και στάσης. Στον περιβάλλοντα χώρο του παλιού καφέ του κατεδαφισμένου Ξενία προτείνουμε νέες διαμορφώσεις που διευκολύνουν την πρόσβαση σε όλους και ταυτόχρονα δημιουργούμε χώρο εκδηλώσεων και διανορθωμένο περίπατο πάνω στην παλιά προβλήτα. Η Ακτή Κανάρη και η Ακτή Παπανικολή επανασχεδιάζονται προκειμένου να αυξηθεί το εύρος των πεζοδρομίων, ενώ σε τμήμα της Ακτής Κανάρη δημιουργείται μεγάλο ξύλινο ντεκ που αυξάνει σημαντικά τους χώρους πρόσβασης, επικοινωνίας των επιμέρους περιοχών και βεβαίως αυξάνει τους χώρους αναψυχής.

Το σημαντικότερο ζητούμενο είναι η πολυεπίπεδη αναζήτηση μιας νέας αστικότητας, η μετατροπή της περιοχής από τόπο βιαστικής διέλευσης σε τόπο ζωής και δημιουργίας.

Οι λούτζες της πλατείας Τάλω, η πλατεία του Ξενία, ο περίπατος πάνω στη Βαλασσα, το ξύλινο ντεκ της ακτής Κανάρη, η προβλήτα της άθλησης στο Καλυμβητήριο, οι επιμέρους διαμορφώσεις της Ακτής Παπανικολή και τέλος το Πειραματικό Πάρκο στο οικόπεδο της ΑΒΕΑ, είναι οι βασικοί των Χανίων, της Νέας Χώρας, Νέοι Χώροι.

Ο σχεδιασμός σας για την ανάπτυξη της Νέας Παραλίας της Θεσσαλονίκης αναμφισβήτητα καθόρισε θετικά το μέλλον της πόλης. Έχοντας ήδη πλέον την εμπειρία από ένα τόσο επιτυχημένο έργο, διαλέξατε τον ίδιο τρόπο σκέψης στα πρώτα στάδια της μελέτης για την Νέα Χώρα;

Με δεδομένο ότι εκ νέου με τον Bernard Cusumo μελετούμε την περιοχή του Δυτικού Παραλιακού Μετώπου των Χανίων, με δεδομένο ότι τα Χανιά έχουν πολλά κοινά στοιχεία με τη Θεσσαλονίκη, με δεδομένο ότι αποκτήσαμε σημαντική εμπειρία με τη μελέτη της Νέας Παραλίας, αισιοδοξούμε ότι θα συμβάλουμε θετικά στην εξέλιξη της πόλης των Χανίων και θα δημιουργήσουμε νέα δεδομένα με τη δημιουργία αναβαθμισμένων δημόσιων χώρων.

Τα δημόσια έργα είναι ικανά να αλλάξουν τις συνήθειες των κατοίκων και των επισκεπτών της;

Το έργο της ανάπτυξης της Νέας Παραλίας έχει αποδείξει περίτρανα ότι μπορεί να συμβάλει στην αλλαγή της καθημερινότητας των πολιτών. Σε πρόσφατο άρθρο του με τίτλο «Νέας Παραλίας εγκώμιο» ο καθηγητής και λογοτέχνης Νικόλας Σεβαστάκης έγραψε μεταξύ των άλλων: «Γιατί, περισσότερο κι από ένα σύνολο κατασκευών και παρεμβάσεων, περισσότερο από τα αγάλματα και τις εικαστικές τροποποιήσεις, περισσότερο κι από τις πισίνες και τα πάρκα σκύλων και τα φυτά της, η Νέα Παραλία είναι αληθινά ανθρώπινη κλίμακα. Εξοδος του ανθρώπου από την πόλη μέσα στην πόλη, μεθοριακή ζώνη της στεριάς και του νερού, περατζάδα και χωνευτήρι όλων των ηλικιών, η Νέα Παραλία είναι μια υπόθεση που πρέπει να προστατευτεί. Η Νέα Παραλία είναι ανοιχτός ορίζοντας: το πεδίο που επιτρέπει στο βλέμμα να «αρμυξεί το φως της οικουμένης» που θα έλεγε ο ποιητής.»

Γνωρίζουμε ότι αγαπάτε τις περπατητές διαδρομές εντός και εκτός πόλης. Ποιες διαδρομές ξεχωρίζετε ως τις πιο αγαπημένες σας, όταν βρίσκεστε στα Χανιά;

Ξεκινώντας από το Κουμ Καπί που ελπίζουμε να αναπλαστεί σύντομα, είχαμε συμμετάσχει στο διαγωνισμό που έγινε πριν από 10 χρόνια και βαδίζοντας προς τα δυτικά έχουμε μία πολύ ωραία διαδρομή με πολλές εναλλαγές, τα βενετσιάνικα Νεώρια είναι ένα σπουδαίο δώρο των Ενετών στην πόλη των Χανίων, το παλιό λιμάνι, ο Φάρος, η στροφή με το Revelino del Porto και το σημερινό Ναυτικό Μουσείο Κρήτης, η πλατεία Τάλω, η αλέα με τα αρμυρικά της ακτής Κανάρη, το παλιό αναψυκτήριο του Ξενία, το Φουγάρο της ΑΒΕΑ, η ακτή Παπανικολή, το ψαρολιμάνο, η αναπλασμένη περιοχή της Νέας Χώρας μέχρι τον ποταμό Κλαδισό και ο μικρός νησιώτικος υγρότοπος, για να καταλήξουμε στην παραλία Κλαδισού και την παραλία Χρυσή Ακτή.

Η Παλιά Πόλη είναι από μόνη της ένας μαγικός τόπος περιπάτου, μία ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική περιπλάνηση στα στενά σοκάκια μιας άλλης εποχής που ζει το δικό της σήμερα.

Εξαιρετικά ενδιαφέρων είναι και ο περίπατος στον προμαχώνα San Salvador, στο Δυτικό Ενετικό Τείχος, στον Επιπρομαχώνα Lando, στα Ανατολικά Τείχη και την Πύλη της Αμμού (Sabionara Rampart), μοναδικές στιγμές με θέα το πέλαγος, την πόλη από ψηλά και τα Λευκά Όρη.

Δεδομένου ότι τα Χανιά προσελκύουν δεκάδες χιλιάδες επισκέπτες κάθε χρόνο τους καλοκαιρινούς μήνες, θεωρείται ότι τα Χανιά είναι μία βιώσιμη πόλη για τους κατοίκους της:

Τα Χανιά είναι μία όμορφη μικρή πόλη με έντονη κουλτούρα, με μία δική της ταυτότητα. Όσοι γνωστοί έχουν μετακομίσει στα Χανιά εκφράζονται με τα καλύτερα λόγια και μέχρι πρόσφατα ο τουρισμός δεν είχε αρνητικές επιπτώσεις στην καθημερινότητα των κατοίκων. Είναι βέβαιο ότι τα επόμενα χρόνια θα αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό ο τουρισμός και αυτό θα έχει σημαντικές θετικές και ίσως αρνητικές επιπτώσεις, αν δεν προβλεφθούν οι αναγκαίες υποδομές για αυτή την εποχική αύξηση των επισκεπτών. Δεν έχουμε μελετήσει το θέμα και θα ήταν επαύλοιο να κάνουμε προτάσεις προς αυτή την κατεύθυνση. Η σημερινή δημοτική αρχή πιστεύουμε ότι θα προσπαθήσει να ανταποκριθεί στο πολύ σημαντικό αυτό θέμα.

Αυτή την περίοδο παρακολουθείτε την υλοποίηση μίας ακόμη μελέτης που αφορά δημόσιο χώρο, τη δημιουργία του Μητροπολιτικού Πάρκου Παύλου Μελά στην Θεσσαλονίκη. Το πάρκο θα εμπλουτιστεί με πολλά οπωροφόρα και ελαιώνες. Ποιες είναι οι δυσκολίες του να εντάσσεται στον σχεδιασμό έναν ζωντανό οργανισμό ο οποίος εξελίσσεται με την πάροδο του χρόνου;

Το Μητροπολιτικό Πάρκο Παύλου Μελά υπήρξε για περίπου ένα αιώνα ένας απαγορευμένος τόπος όντας στρατόπεδο. Κατασκευάστηκε από τους Οθωμανούς το 1906 και λειτούργησε ως το 2006. Αποτελούσε ένα θύλακα αποκλεισμού για τις περιοχές που αναπτύχθηκαν γύρω από το στρατόπεδο των 350στρ. Η σύλληψη και γέννηση ενός πάρκου δεν γίνεται από μακριά, σε ένα γραφείο μπροστά στον υπολογιστή. Η γέννηση ξεκινά με την γνωριμία της

της του πρώην στρατοπέδου, την κατανόηση των χαρακτηριστικών της, την εξερεύνηση των μυστικών πτυχών της, τις απρόβλεπτες συναντήσεις με τους περιπατητές της, τα πτηνά και τα ζώα της, τις μεταβολές και τις εποχές της, τα δέντρα και τους θάμνους της. Όλα αυτά και ακόμα περισσότερα είναι αυτά που σταδιακά σχηματίζουν μία κεντρική ιδέα που με τον χρόνο παίρνει την μορφή ενός πάρκου. Δεν ξεχνάμε βέβαια την γνωριμία με την ιστορία αυτής της γης, κάποτε οθωμανική, μετά ελληνική, ιστορίες της γερμανικής κατοχής, φυλακίσεις και εκτελέσεις. Ο

σχεδιασμός ενός πάρκου είναι μία πολυδιάστατη πράξη με πολλούς συνεργάτες άμεσους και έμμεσους. Είναι μία πρωτόγνωρη πράξη που πρέπει να μεταδοθεί στους συμπολίτες μας για να κατανοήσουν πολλές άγνωστες πτυχές του κόσμου των πάρκων, να αντιληφθούν την σημασία τους, να ευαισθητοποιηθούν, για να αρχίσουν να βλέπουν αλλιώς το πράσινο. Το πράσινο δεν είναι απλά ένα χρώμα, είναι ζωή.

